

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8509,Prezes-IPN-Lukasz-Kaminski-wzial-udzial-w-obchodach-Europejskiego-Dnia-Pamieci-O.html>
04.03.2026, 03:18

Prezes IPN Łukasz Kamiński wziął udział w obchodach Europejskiego Dnia Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych - Budapeszt, 23 sierpnia 2012

23 sierpnia Prezes IPN-u dr Łukasz Kamiński wziął udział w obchodach Europejskiego Dnia Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych w Budapeszcie. Gospodarzem Dnia Pamięci był Wicepremier i Minister Administracji Publicznej i Sprawiedliwości dr Tibor Navracsics. Kraje członkowskie UE reprezentowali ministrowie sprawiedliwości i sekretarze stanu.

Po oficjalnej uroczystości państwowej, która rozpoczęła się przed Muzeum Dom Terroru, nastąpiła ceremonia wspólnego zapalania świec na cześć pamięci ofiar reżimów totalitarnych. Miejsce było symboliczne: węgierskie Muzeum Dom Terroru jest jednym z najbardziej dramatycznych muzeów w Europie. Jego stała wystawa ukazuje terror dyktatur totalitarnych na Węgrzech: nazistowskiej i komunistycznej. Muzeum znajduje się w budynku, w którym więźniowie byli torturowani i przesłuchiwanii w czasie trwania terroru komunistycznego.

Po uroczystości państwowej przed Domem Terroru, Tibor Navracsics witał nadjeżdżających gości przed budynkiem Parlamentu. Następnie odbyła się konferencja „Stając twarzą z twarzą z przeszłością”, podczas której omawiano kwestie związane z Dniem Pamięci. Pierwsze przemówienie wygłosił Prezydent Węgier Janos Ader; Prezes IPN Łukasz Kamiński wygłosił krótkie przemówienie o projekcie powstania muzeum, dokumentującego losy krajów, które ucierpiały na skutek panowania dwu systemów totalitarnych.

W czasie konferencji przedstawiciele europejskich instytutów pamięci podpisali wspólną deklarację o zamiarze stworzenia instytutu, w którym mieściłaby się wspólna wystawa wprowadzająca w historię Europy XX wieku.

O ustanowienie 23 sierpnia Dniem Pamięci, po raz pierwszy zaapelował Parlament Europejski w uchwale z 2 kwietnia 2009 r., a sama koncepcja była wypracowana w Radzie Unii Europejskiej przy znaczącym wsparciu komisarz Viviane Reding z Komisji Europejskiej. Dzień Pamięci został ostatecznie ustanowiony podczas trwania prezydencji węgierskiej w PE, przy wsparciu ekspertów polskich i litewskich. Na konferencji w Luksemburgu w czerwcu 2011 roku, ministrowie sprawiedliwości krajów członkowskich wyrazili potrzebę upamiętnienia ofiar zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne, i ostatecznie zatwierdzili datę 23 sierpnia. W 1939 roku tego właśnie dnia ministrowie spraw zagranicznych ZSRR i Niemiec podpisali tajną klauzulę dołączoną do umowy o nieagresji, którą potem nazwano paktem Ribbentrop-Mołotow. W pakcie zawarta była umowa o

podziale Europy Wschodniej na strefy wpływów.

Pierwsze uroczystości odbyły się w sierpniu 2011 roku w Warszawie, w czasie polskiej prezydentury UE. Były organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej i Ministerstwo Sprawiedliwości RP.

Wystąpienie węgierskiego Ministra Sprawiedliwości Tibora Navracsicsa (tekst w jęz. angielskim)

Europejski Dzień Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych w 2011 roku